

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

986. MEDDELELSE

Udgivet af
Statens
Planteavlsvudvalg

73. ÅRGANG 29. APRIL 1971

Sortsforsøg med jordbær 1965-69

Resultaterne omfatter to serier sortsforsøg udført i 1965-67 og 1967-69. Forsøgene har haft til formål at bedømme sorterens kvalitet og ydeevne til forskellige anvendelsesområder.

Forsøgene er udført på svær lermuld ved Blangstedgaard, på god sandjord ved Hornum, på god sandmuld ved Spangsbjerg og på let lermuldet jord ved Virum.

Serie I blev ved de fire forsøgssteder plantet mellem 23. juli og 13. august. Serie II plantedes i tiden 8. til 18. august. Alle forsøg er gennemført efter traditionel dyrkningsmetode. Planteafstanden var $0,90 \times 0,33$ m, og der anvendtes 3 fællesparceller à 62 planter.

I tabel 1 er udbyttet af salgbare bær ved de fire forsøgsstationer anført som gennemsnit af tre års høst, dernæst det årlige gennemsnitsudbytte af alle forsøg samt udbyttet i den første høstperiode, d.v.s. de tre første plukninger i høstsæsonen.

De højest ydende sorter i serie I var Cambridge Vigour og Sengana. Disse to sorter synes især at give et sikkert og ganske stort udbytte det første høstår. Zefyr må ligeledes betegnes som højt ydende. Ved Hornum har endvidere Cambridge Favourite og Ilse givet udbytter på højde med Sengana.

I serie II var de højest ydende sorter Aroma, Sengana og Elista. Sidstnævnte var især højt ydende i tredje høstår. Også ret store udbytter er målt ved sorterne Guardsman, Juventa og Zefyr.

Glasa og Lihama havde modne bær et par dage tidligere end Zefyr, men denne gav det største bærudbytte ved de tre første plukninger. Guardsman og Elista er sene sorter, der vedvarede et par dage længere end Sengana.

Bærstørrelsen, som er anført i tabel 1, er gennemsnit for hele høstperioden og er angivet særskilt for 1., 2. og 3. høstår. Der er en betydelig nedgang i bærstørrelsen fra 1. til 2. høstår.

Modtagelighed for gråskimmel er i tabel 1 anført som vægtprocent skimlede bær af totaludbyttet. Til beregningen er kun anvendt de forsøg, hvor skimmelangrebene var kraftigt. Sorterne Juspa, Asieta og Elista har vist sig ret modstandsdygtige.

Nogle af de vigtigere kvalitetsegenskaber ved friske bær er anført i tabel 2. C-vitaminbestemmelserne er udført ved Statens Husholdningsråd.

Ved afdelingen for teknisk biokemi ved Danmarks tekniske Højskole er sorterne analyseret og bedømt med hensyn til egenskaber, der har særlig betydning ved fremstilling af bærkonserves og fros-

ne bær. Af disse analyser er i tabel 2 anført bedømmelser for farve og smag ved dåsekonserverede bær. Ved Spangsbjerg er der på frosne bær bl.a. bestemt drænet vægt og udseende efter 3 timers optøning. Sorterne i serie II er ved Spangsbjerg frysetørret i et Atlas frysetørningsanlæg. Resultaterne af tørstofprocent og pulverfarve er vist i tabel 2.

Beskrivelse af sorterne

Abundance. Tiltrækker ubekendt, dyrket fra omkr. 1883.

Udbyttet lille til middelstort. Egnet til hjemmenkogning, tildels også frysning. Bærrene små-middelstore, ret mørke, indvendig lidt lyse. Smagen sur, men god og aromatisk efter henkogning. Konsistensen ret god, middelfast. Frugterne plukkes let uden has.

Abundance Wannberg. Er opstået i Bergsjö distriktet i Mellemsverige.

Der er ikke på nogen punkter konstateret sikre forskelle mellem denne Abundance-klon og ovennævnte.

Aroma. Tiltr.: A. Tønder, Haderslev.

Morfologisk har det ikke været muligt at se forskelle mellem denne sort og Sengana, men i udbytte har den liget en smule højere end denne. I smag og aroma synes den at være lidt dårligere end Sengana, og tørstofindholdet var en smule lavere end ved denne.

Asieta. Tiltr.: Ukendt. I handel 1961 under licens fra Ahrens & Sibers KG, Seligenthal ü. Siegburg, Tyskland.

Udbyttet er middelstort til ret stort. Kvalitetsmæssigt er den velegnet til frysning og dåsekonservering, men bærrene er vanskelige at afhase. Middeltidlig til sen modning. Bær middelstore, meget mørkrøde, lidt riflede, ret faste, syrlige. Meget lidt modtagelig for gråskimmel.

Cambridge Favourite. Tiltr.: D. Boyes, Cambridge. I handel 1947.

Det årlige gennemsnitsudbytte middelstort, men sorten har dog i 3. høstår givet et stort udbytte. Kun egnet til friskmarkedet. Modner middeltidlig til sen. Bægeret er stort og løsner ret let. Bærrene store, regelmæssige, meget velformede lys rød-orange, indvendig meget lyse. Smagen lidt syrlig uden særlig aroma. Angribes kun moderat af gråskimmel.

Tabel 1. Sortsforsøg med jordbær 1965-69.

	Udbytte af salgbare bær, kg/100 m ² gns. af 3 år						Bærestørrelse kg/100 bær			Grå- skimmel pct. an- grebet	Meldug +++ =meget modta- gelig
	Blang- sted- gaard	Hor- num	Spangs- bjerg	Vi- rum	gns. alle forsøg	1. høst- periode	1. år	2. år	3. år		
<i>Serie I, 1965-67:</i>											
Glasa	89	103	81	37	78	37	1,23	0,80	0,78	22	+++
Lihama	105	163	132	83	121	36	1,20	0,88	0,63	18	+
Zefyr	154	196	166	93	152	51	1,40	1,00	0,83	14	++
Vola	106	166	132	56	115	11	1,54	0,98	0,97	23	+
Cambridge Vigour ...	197	209	157	118	170	12	1,55	1,01	0,93	26	+++
Gorella	97	123	117	65	100	11	2,11	1,35	1,22	13	(+)
Marieva	114	138	132	64	112	15	1,26	0,77	0,68	18	++
Dybdahl	105	136	93	45	95	8	1,32	0,84	0,81	24	++
Juspa	135	147	128	82	123	8	1,13	0,72	0,56	7	(+)
Siletz	116	185	146	76	131	9	1,30	0,82	0,78	23	(+)
Cambridge Favourite	135	206	135	37	128	2	1,74	1,02	1,02	14	(+)
Ilse	92	204	84	41	105	1	1,11	0,72	0,68	16	++
Asieta	140	191	127	83	135	2	1,67	0,91	0,90	8	(+)
Paul Wallbaum	95	175	122	35	107	1	1,38	0,71	0,69	10	++
Soester Bördestolz ...	152	202	142	86	145	2	1,26	0,80	0,70	18	
Sengana	197	203	181	95	169	2	1,43	0,84	0,77	21	
<i>Serie II, 1967-69:</i>											
Zefyr	172	205	156	101	158	71	1,12	0,88	0,88	9	++
Pocahontas	119	172	114	73	120	33	0,93	0,68	0,66	10	+
Precosana	146	148	128	85	127	21	1,40	1,07	0,97	13	+
Dybdahl	124	157	78	59	105	17	1,08	0,83	0,75	17	++
Gigana	146	101	120	88	114	23	1,80	1,49	1,35	23	
Juventa	177	192	165	104	159	14	0,81	0,57	0,54	14	
Templar	160	176	115	104	139	8	1,16	0,93	0,86	20	+
Abundance Wannb... ..	108	134	114	44	100	3	0,56	0,37	0,33	13	(+)
Abundance	103	131	107	44	96	4	0,53	0,37	0,33	11	(+)
Dandes	177	192	130	74	143	2	1,36	1,04	0,92	18	+
Sengana	191	220	187	124	181	4	1,10	0,84	0,82	14	
Aroma	242	233	184	128	197	4	1,18	0,88	0,81	16	
Guardsman	184	222	160	104	168	2	0,98	0,77	0,67	14	
Elista	210	174	203	136	181	0	1,44	1,10	1,03	7	(+)

Cambridge Vigour. Tiltr.: D. Boyes, Cambridge. I handel omkr. 1946.

Udbyttet er stort, også i første høstår efter augustplantning. Eget til frisk forbrug. Modner tidlig til middeltidlig, har ret lang høstperiode. Bærrene temmelig store, udvendig smukt røde, indvendig lysere, men næsten gennemfarvede. Bægeret sidder noget fast. Konsistensen fast, smagen let syrlig. Den kan angribes stærkt af meldug og af gråskimmel.

Dandes. Tiltr.: H. Larsen, Ebberup.

Udbyttet middelstort til stort. Modner middeltidligt. Eget for friskmarkedet. Bærrene ret store, mest kugleformede, lyse, noget uensfarvede, ret blød konsistens. Hasen sidder noget fast. Smagen syrlig, lidt vandet. Modtagelig for gråskimmel.

Dybdahl. Tiltr.: H. H. Larsen, Rislund, Århus. I handel 1909.

Udbyttet middelstort. Modner tidlig til middeltidlig. Eget til frisk forbrug. Bær middelstore til store, de første bær kamformede, farven klar rød, indvendig lys. Ret nem at afhase. Smagen behagelig mild og sød. Modtagelig for meldug og gråskimmel.

Elista. Tiltr.: I.V.T., Wageningen, Holl. I handel under licens i 1965.

Udbyttet stort, især i 3. høstår. Ret sen mod-

ningstid, ca. 3 dage senere end Sengana. Eget til frisk forbrug, ret god til frysning. Bær temmelig store, med klar rød farve udvendigt, lidt lysere og næsten gennemfarvet indvendigt. Konsistensen ret fast og jævn. Smagen syrlig med kun svag aroma. Lidt vanskelig at afhase. Transportfasthed god. Ret modstandsdygtig overfor gråskimmel.

Gigana. Tiltr.: Sengana GMBH, Hamburg. I handel 1963 under licens. I Danmark ved Østergårds Frøavl, Stensballe.

Udbyttet middelstort. Tidlig til middeltidlig modning. Eget til frisk forbrug. Kan også give en pæn vare ved drivning i kold bæk. Bærrene meget store, smukke og velfarvede med stort prangende bæger. Den er uden særlig smag. Konsistensen noget grov og trevet. Kan angribes stærkt af gråskimmel.

Glasa. Tiltr.: V.V.T.B., Zaltbommel, Holl. I handel under licens 1957.

Udbyttet er ret lille. Meget tidlig moden. Eget til frisk forbrug. Bær middelstore, kort kegleformede, glinsende røde, indvendig lys rødorange, konsistensen noget blød og trevet. Hasen sidder ret fast til bæret. Smagen fersk. Angribes stærkt af jordbærmeldug og gråskimmel.

Gorella. Tiltr.: I.V.T., Wageningen, Holl. I handel 1960.

Table 2. Sortsforsøg med jordbær 1965-69. Kvalitetsegenskaber.

	Friske bær			Dåsekonserv. efter 6 mdr.		Dybfrosne	Frysetørrede		
	smag 10 = bedst	farve, udv. 10 = mørkest	farve, indv. 10 = mørkest	C-vita- min mg/100 g bær	farve 10 = mørkest	smag 10 = bedst	drænet vægt g/100 g bær	udsende 10 = bedst	pct. pulverfarve 10 = mest intensiv rød
<i>Serie I, 1965-67:</i>									
Glasa	4,0	5,1	4,8	71	5,0	5,5	55	4,0	
Lihama	5,4	9,0	8,6	96	8,4	7,6	66	4,3	
Zefyr	6,0	6,5	5,3	82	7,5	7,9	67	6,6	
Vola	5,0	6,1	5,0	93	4,3	6,8	55	4,0	
Cambridge Vigour	5,5	4,3	5,1	66	3,9	6,3	63	4,3	
Gorella	4,7	5,0	6,1	92	4,9	7,8	70	4,1	
Marieva	6,5	5,0	3,6	72	5,3	8,2	69	4,6	
Dybdahl	6,3	3,8	3,4	81	4,0	7,1	66	3,8	
Juspa	3,9	6,0	5,3	88	3,9	8,1	64	4,0	
Siletz	5,8	9,0	9,0	77	8,3	7,5	63	5,4	
Cambr. Favourite	4,5	2,1	2,3	89	1,6	6,4	69	4,2	
Ilse	6,0	6,8	5,0	58	4,3	6,2	66	4,5	
Asieta	6,2	9,4	8,8	75	8,5	8,3	77	7,0	
Paul Wallbaum ..	7,0	7,1	4,3	82	4,1	6,7	67	4,5	
Soester Bördestolz	5,4	8,9	7,8	58	7,6	8,5	74	6,2	
Sengana	5,7	8,3	6,4	58	8,0	8,2	72	7,3	
<i>Serie II, 1967-69:</i>									
Zefyr	5,4	7,4	5,9	80	5,0	4,9	76	6,2	10,2
Pocahontas	4,9	6,3	5,5	59	5,0	5,8	88	7,4	10,8
Precosana	6,1	7,6	7,3	92	6,0	6,2	78	6,4	11,0
Dybdahl	6,0	4,9	4,0	78	2,0	4,9	77	4,4	10,8
Gigana	5,0	6,9	4,4	59	2,0	4,2	71	5,4	9,8
Juventa	7,2	7,7	7,2	60	7,0	7,2	78	6,8	11,0
Templar	5,0	6,6	4,9	54	2,0	6,0	81	6,0	10,0
Abundance Wannb.	3,4	7,5	5,0	77	6,0	4,2	79	5,0	9,2
Abundance	3,4	7,6	5,4	79	6,0	4,1	77	5,0	9,3
Dandes	5,4	4,4	4,0	70	5,0	5,3	82	5,0	10,8
Sengana	5,9	7,8	6,8	53	8,0	6,6	84	7,0	10,3
Aroma	5,1	7,9	6,7	52	8,0	6,5	82	7,0	9,9
Guardsman	4,6	8,6	6,4	67	8,0	6,5	87	7,6	10,3
Elista	5,0	7,2	6,0	87	6,0	5,9	84	6,4	9,4

Udbyttet middelstort. Modner tidlig til middel-tidlig. Egned for friskmarkedet. Bærrene meget store, i begyndelsen noget riflede, udvendig glin-sende rød, indvendig rødorange, gennemfarvet. Konsistensen noget grov, smagen under middel, fersk. Ret højt c-vitaminindhold. Noget vanskelig at afhase. Kun moderat modtagelig for gråskim-mel.

Guardsman. Tiltr.: Canada Dept. og Agric., Ottawa. I handel 1957.

Har lang høstsæson, der slutter et par dage se-nere end ved Sengana. Velegnet til frysning og dåsekonservering; synes endvidere egned til fryse-tørring. Bær middelstore, mørkrøde, glinsende, ind-vendig gennemfarvet røde. Konsistensen meget fast, midterkeglen mod spidsen hård. Smagen ret sur. Bægeret temmelig lille, sidder meget fast til bærrer. Transportfasthed udmærket. Moderat modtagelig for gråskimmel.

Ilse. Tiltr.: Ubekendt.

Udbyttet middelstort. Middeltidlig til sen mod-ning. Egned til frisk forbrug. Sorten er remonte-rende, idet den blomstrer igen i juli og giver modne bær i august-september. Bær middelstore, bliver dog små mod slutningen af sæsonen. Farven stærk rød og glinsende, men indvendig meget lys. Kon-

sistensen noget blød og trevlet. Smagen ret frisk og god. Bægeret slipper nogenlunde. Den kan an-gribes temmelig stærkt af meldug. Modtagelig for øjepletsyge. Moderat modtagelig for gråskimmel.

Juspa. Tiltr.: I.V.T., Wageningen, Holl. I handel under licens 1957.

Udbyttet middelstort. Modningen middeltidlig. Egned til friskmarkedet. Bær middelstore til små, især små i 3. høstår. Farven udvendig rødorange, indvendig lys orange, gennemfarvet. Konsistensen noget blød og tør. Smagen fersk, sødlig. Ret let at plukke uden has. Angribes ikke meget af grå-skimmel. Er lidt modtagelig for øjepletsyge.

Juventa (Spangsbjerg 5537/57). Tiltr.: Stat. for-søgsst. Spangsbjerg. Under fortsat afprøvning.

Udbyttet ret stort, på højde med Zefyr. Tidlig til middeltidlig modning. Velsmagende som dessert-bær, velegnet til frysetørring, egned til dåsekonserv-ering. Bær middelstore til små, fladrunde til kort kegleformede. Er formodentlig bedst egned til cen-årig kultur. Farven jævn, dybrød, skinnende, ind-vendig ret mørkrød, mod midten lys. Konsistensen ret fast, smagen sød, behagelig aromatisk. Kan plukkes ret let uden has, bærrer har pæn lukning efter afhasingen. Moderat modtagelig for grå-skimmel.

Lihama. Tiltr.: Ubekendt. I handel under licens omkr. 1961 ved H. Froeberg-Suberg, Soest, Tyskland.

Udbyttet middelstort. Tidlig modning. Egnet til frysning og dåsekonservering. Bær middelstore, mod sæsonens slutning små. Farven udvendig meget mørkrød, indvendig dybrød og gennemfarvet. Konsistensen middelgod. Bægeret løsner ret let fra bærrret. Smagen noget sur, kraftig. C-vitaminindholdet højt. Er ret modtagelig for gråskimmel og kan i lettere grad angribes af meldug.

Marieva. Tiltr.: O. Macherlauch, Quackenbrück, Tyskland. I handel 1962 under licens.

Udbyttet middelstort. Modningen tidlig til middeltidlig. Egnet som dessertbær, ret god til frysning. Bær middelstore, mod sæsonens slutning små, velformede, stærkt røde, indvendig lysere. Konsistensen middelgod, lidt blød. Velsmagende, sød. Bægeret løsner ret let fra bærrret. Modtagelig for jordbærmeldug. Moderat modtagelig for gråskimmel.

Paul Wallbaum. Tiltr.: K. P. Thiele, Hannover. I handel 1953 under licens.

Udbyttet middelstort. Modner middeltidlig til sen. Egnet som dessertbær. Da blomsterne har dårligt udviklede støvdragere, bør den dyrkes sammen med en anden sort. Bær middelstore, mod slutningen af sæsonen små, ret mørkrøde, glinsende, indvendig lys rød, ikke gennemfarvet. Konsistensen noget blød og trevlet. Smagen meget sød. Bægeret løsner let fra bærrret. Kan angribes ret stærkt af jordbærmeldug, men ikke særlig kraftigt af gråskimmel.

Pocahontas. Tiltr.: D. H. Scott og G. M. Darrow, Beltsville, U.S.A. I handel fra 1953.

Udbyttet middelstort. Ret tidlig moden. Egnet til frysning. Bær middelstore til små. Farven orangerød, indvendig lysrød, gennemfarvet. Konsistensen fin, jævn og fast. Smagen syrlig, uden aroma. Nem at afhase. Transportfasthed og holdbarhed udmærket. Kan angribes i lettere grad af meldug, ikke meget af gråskimmel.

Precosana. Tiltr.: Sengana GMBH, Hamburg. I handel under licens 1969. I Danmark ved Østergaards Frøavl, Stensballe.

Udbyttet middelstort. Tidlig til middeltidlig modning. Egnet for friskmarkedet og til frysetørring. Bær store, noget uregelmæssige, kort kegleformede bær. Farven noget ujævn orangerød til mørkrød med tilbøjelighed til lyse spidser; indvendig orangerød, jævnt gennemfarvet. Konsistensen ret god, smagen sød til let syrlig. C-vitaminindholdet højt. Bægeret slipper ret nemt. Ikke særlig modtagelig for gråskimmel, men lidt modtagelig for meldug.

Sengana. Tiltr.: R. v. Sengbusch, Hamburg. I

handel 1952 under licens. I Danmark ved Østergaards Frøavl, Stensballe.

Udbyttet stort. Modner middeltidlig til sen. Vel-egnet til frysning og dåsekonservering, ret god til frisk forbrug. Bær middelstore til store, mørkrøde til brunrøde, ikke helt gennemfarvede. Konsistensen middelfast. Smagen syrlig, ret kraftig. Bægeret løsner ret nemt fra bærrret. Modtagelig for gråskimmel.

Siletz. Tiltr.: G. F. Waldo, Oregon, U.S.A. I handel 1955.

Udbyttet middelstort. Middeltidlig modning. Egnet til friskmarkedet, nogenlunde egnet til frysning og dåsekonservering. Bær middelstore, ret ensartede, udvendig meget mørkrøde, indvendig dybrød og næsten gennemfarvede. Konsistensen middelgod, smagen syrlig, skarp aromatisk. Afhases nogenlunde let. Modtagelig for gråskimmel.

Soester Bördestolz. Tiltr.: Ukendt. Indkøbt 1961 fra H. Froeberg-Suberg, Soest, Tyskland.

Denne sort synes at være identisk med Sengana. Gennemsnitsudbyttet har dog været noget lavere end ved denne. Dette kan muligvis skyldes forskel i de indkøbte planter sundhedstilstand. Kvalitetsbeskrivelse som ved Sengana.

Templar. Tiltr.: R. D. Reid, Auchincruive, Scotland. I handel 1964.

Udbyttet middelstort. Middeltidlig modning. Egnet for friskmarkedet. Bær middelstore til ret store. Farven udvendig jævn rød, indvendig næsten hvid. Konsistensen lidt blød, noget trevlet. Smagen uden særlig aroma. Bægeret sidder noget fast til bærrret. Modtagelig for gråskimmel, lidt modtagelig for meldug.

Vola. Tiltr.: V.V.T.B., Zaltbommel, Holl. I handel under licens 1961.

Udbyttet middelstort. Tidlig til middeltidlig modning. Egnet til frisk forbrug. Bær ret store, udvendig klart røde, glinsende, indvendig lys rød, ikke gennemfarvet. Konsistensen middelgod, lidt blød og trevlet. Smagen let syrlig, uden aroma. C-vitaminindholdet højt. Bægeret sidder lidt fast til bærrret. Modtagelig for gråskimmel.

Zefyr. Tiltr.: Stat. forsøgsst. Spangsbjerg. I handel 1965.

Udbyttet ret stort. Modner tidligt. Egnet til frisk forbrug, god til drivning i kold bæk, ret god til frysning. Bær middelstore, de første bær store og kamformede. Farven jævn og stærkt rød, indvendig dybrød. Middelfast konsistens. Smagen frisk, syrlig, kraftig. Bægeret kan sidde noget fast til bærrret. Kan angribes af meldug. Moderat modtagelig for gråskimmel.

Statens forsøgsstation,
Spangsbjerg Kirkevej 41,
6700 Esbjerg.

Abonnement på meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlkontor, Kongevejen 79, 2800 Lyngby, postgiro 2299, tlf. (01) 84 50 57. Abonnementsprisen er for 1971 11,50 kr. årlig, incl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.